

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai Spalis - October 20, 1965

Nr. 113

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

RODEZIJS BYLA

KETVIRČIO MILIJONO BALŲJŲ NORAS IŠLAIKYTI SAVO EGZISTENCIJĄ IR KARTU KETURIJ MILIJONŲ JUODŲJŲ GERBŲJŲ SUKĖLĖ SĄMYSĮ PASAULIO VIEŠOJE OPINIJOJE. — DEMOKRATIJOJOS PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO REIKALAUJA TIE, KURIE JUOS KIEKVIENĄ DIENĄ PRIEVARTAUJA.

Vytautas Meškauskas

"Mind how you go" -- su tokiu patarimu eiti atsargiai, su kuriuo britų motinos išleisdžia savo vaikus į gatvę, D. Britanijos premjeras Harold Wilson išlydėjo Rhodesijos ministrą pirmininką Ian Smith iš Londono. Smith Londone prašė to, ko kitos buvusios britų imperijos dalys jau seniai gavo, būtent, nepriklausomybės. Ir Londonas tikrai būtų seniai patenkintas tokį Rhodesijos pageidavimą, jei tos kolonijos vyriausybė pasižadėtų laikytis demokratinę valdymą principų. Mat, iki šiol tas kraštas yra valdomas taip, kad ten įtaką į valdžią turi tik 250,000 baltųjų gyventojų mažuma, 4 milijonai negrų valdyme balso neturi. Tokiu būdu, Londonas, bent iš pirmo žvilgsnio, užėmė labai kilnią poziciją. Tačiau kiek ilgiau prie tos bylos sustojus, ateina ir kitų minčių. Pradėti jausti simpatijos ir tiems 250,000 baltųjų, kuriems "tikra demokratinė santvarka" jų krašte reikėtų, jei ne fiziškai mirtį, tai bent ūkinės egzistencijos sugriuvimą ir tremtį iš krašto, kurį jie patys sukūrė.

Jau patį krašto vardas rodo jo kilmę. Jis taip pavadinamas britų valstybininko Cecil John Rhodes (1853-1902) garbei. Pirmieji europiečiai šioje pasaulio dalyje -- portugalai ir britai su burais -- čia nerado jokių civilizacijos žymių. Gyventojų iš viso buvo mažai ir tie buvo visai primityvūs klajokliai. Tik baltieji naujakuriai čia sudarė sąlygas pastoviai įsikurti ne tik naujiesiems imigrantams iš Europos, bet ir negrams, kurių pusė milijono atvyko visai neseniai, ieškodami darbo.

Kitose buvusiose kolonijose, kur baltųjų buvo visai mažai ir kur čiaabūvių kultūros lygis buvo aukštesnis, tokios problemos nebuvo. Valdžią reikėjo perduoti daugumai ar tikriausiai tiems, kurie aiškiai kalbėjo tos daugumos vardu, ir byla buvo pabaigta. Rhodesijoje yra kiek kitaip, baltųjų mažuma ten yra tokia stipri, kad ji be jokio vargo susitvarko su 4 milijonais juodųjų dauguma, kuri čia turi daug geresnės pragyvenimo ir kultūrinio vystymosi sąlygas negu daugumoje visai nepriklausomų negrų valstybių. Kaip žinia, ten viešpatuoja žiaurios diktatūros.

Prasidėjus nepriklausomybės judėjimo laikams, iš pradžių buvo manoma, kad tarp juodųjų ir baltųjų gyventojų bus galimas

koks nors modus vivendi. Rhodesija, kuri anksčiau buvo žinoma kaip autonominė Pietų Rhodesijos kolonija, buvo bandyta federacijos būdu sujungti su šiaurinės Rhodesijos ir Nyasaland protektoratais, tačiau tos federacijos dienos buvo neilgos. Rhodesijos baltiesiems pasidarė aišku, kad norėdami pasilikti savo krašte, jie turi laikytis tokios valdymo formos, kuri jiems duotų krašto kontrolę.

Bet tas įynoras, kuris praktiškai kuriam laikui patikrintų netikų, bet ir juodųjų gyventojų gerbųjį, nesutinka su pasaulio "viešiosios nuomonės" pažiūra, kuri reikalauja demokratinės santvarkos tuojau pat. Jungtinės Tautos 107 balsais prieš du (P. Afrika ir Portugalija) pasisakė prieš nepriklausomybės davimą Rhodesijai. JAV delegatas Arthur Goldbergas sveikino Azijos-Afrikos valstybių iniciatyvą tokios rezoliucijos priėmimui.

Tokią laikyseną galima būtų sveikinti, jei tai būtų bendros -- ne tik teoriškos, bet ir praktinės JAV politikos išraiška. Deja, Goldbergas visai nenori atsiminti, kad Sovietų Sąjungoje yra net penkiolika "Haudies" respublikų, kurios tikrai galėtų nepriklausomai ir demokratiškai tvarkytis, jei nebūtų rusų pavergtos. Tačiau apie tai nė žodžio. Skubinamasi pasmerkti Rhodesijos baltuosius esą dėl to, kad nenorima atiduoti iniciatyvos komunistiniam blokui! Dėl tos pat priežasties D. Britanija pati norinti iškelti Rhodesijos tolimesnio likimo klausimą Jungtinėse Tautose. Mat, Rhodesija gali pati pasisiskelbti nepriklausoma ir britai neturi galimybių to formalaus "valstybės išdavimo akto" numalšinti ginklų. Iš kitos pusės, nieko nedarymas tuo atveju pablogintų britų santykius su kitom buvusiom kolonijom ir ko gero galėtų privesti prie Afrikos juodųjų švento karo prieš Afrikoje dar esantį baltųjų valdymą, kuris būtų komunistų išnaudotas.

Geriau informuoti asmenys tokios įvykių raidos galimybėmis netiki. Juodieji afrikiečiai turi dar mažiau galimybių susitvarkyti su Pietų Afrikos baltaisiais negu arabai su Izraeliu. Nepaisant žmonių skaičiaus persvaros, arabai iki šiol nieko nesugebėjo padaryti Izraeliui. Nieko

gero negalima tikėtis ir iš Jungtinių Tautų akcijos. Kaip atsimename, Jungtinės Tautos kovoj su Tshombės Katangos provincija tam, kad ... tą patį Tshombę padarius visos Kongo valstybės premjeru. Saujelė baltųjų profesionalų karių, pasamdytų Tshombės vyriausybės, lengvai susidorojo su komunistų sukurtais sukilėliais. Tai yra faktai, kurių nereikėtų užmiršti. Ir jų šviesoje geriausia politika būtų nuleisti keletą krokodilų ašarų ir tiek, jei to būtinai reikalaus atstovaujamy kraštų vidaus politikos sumetimais.

Rhodesijos byla sukelia idomių istorinių paralelių prisiminimą. Jei Rhodesija pasisiskelbtų nepriklausoma, ji būtų antra britų kolonija tai padariusi vienšališku aktu. Pirmoji -- Jungtinės Amerikos Valstybės. Bet kai tos pasisiskelbė nepriklausomomis, niekas nekėlė klausimo ar ji tvarkysis demokratiškai ar ne. Teoretiškai galimas atvejis, kad to meto JAV gyventojus sudarė negrai vergai ir indėnai, kurie neturėjo jokių teisių. Dėl to Chicago Tribune pastebi, kad JAV delegatas A. J. Goldbergas, žadėdamas "visą reikalingą pagalbą britų kariūnų" kovai prieš tos kolonijos nepriklausomybės troškimą, faktinai pasisako prieš tokius kovotojus už JAV nepriklausomybę, kaip Thomas Jefferson, Ben Franklin, John Hancock ir kitus, kurie dabar būtų Goldbergo nušaltėlių sąrašuose. Tai tik parodydo, kaip sunku pasaulį tvarkyti pagal iš kalno priimtus principus. Demokratijos vardu turi būti sustabdyta pažanga Rhodesijoje ir už tai pasisako valstybių dauguma, kurios pačios nepripažįsta demokratinę principų pas save namuose.

* TIBETE prieš kiniečius okupantus sukilo Hampas gentis. Sukilėliai užpildinėja komunistų vilkstines, vykstančias į Indijos pasienį.

* SOVIETŲ ginklų pristatymas Indijai pilnumoje išpildytas. Indai sako, kad sovietai nebuvo nutraukę ginklų siuntimą net konfliktui su Pakistanu metu.

APVILTO KARIO LAIŠKAS
PREZIDENTUI

National Review žurnalas spalio 19 d. laidoje paskelbė pagrindinę laišką daļ apviltu ir politikų į šalį nustumto kario. Tai generolas Wessin y Wessin, buvęs Dominikų Respublikos karo mokyklos viršininkas, laišką parašęs iš Miami Springs, proviz, prezidentui Hector Garcia - Gody.

Pone Prezidente:

Rašau šį laišką keletą valandų po mano atvykimo čia, kad išaiškinus mano poziciją ir nusištatymą tų įvykių atžvilgiu, į kuriuos ir aš buvau įjungtas.

Dominikų tauta žino, kad tik dėka mano lojalumo kraštas nebuvo komunistų visiškai pasiglemžtas. Pagrindinės karinės garbės samprotis neleidžia man užimti generalinio konsulo vietos Miami ir tarnauti vyriausybei, panaudojusiai svetimas karines pajėgas, kad privertus mane išvykti egzilin. Apie tai aš jau pranešiau generolui Alvinui (Brazilų) ir generolui Palmer (JAV), kai jie informavo mane apie tą naują pasiskyrimą.

Tą pačią popietę, kada generolai Alvin ir Palmer pranešė, kad aš privalau išvykti ir kada amerikų armijos leitenantas uždraudė man pareiti namo pasiimti rūbus ir pasą, aš jau apsisprendžiau nebetranauti čiai vyriausybei nei Miami nei kur kitur.

Niekuomet neįsivaizdavau, kad mano turimo rango karininkas galėtų būti pilnoje uniformoje nu-

consin kolegijoje.

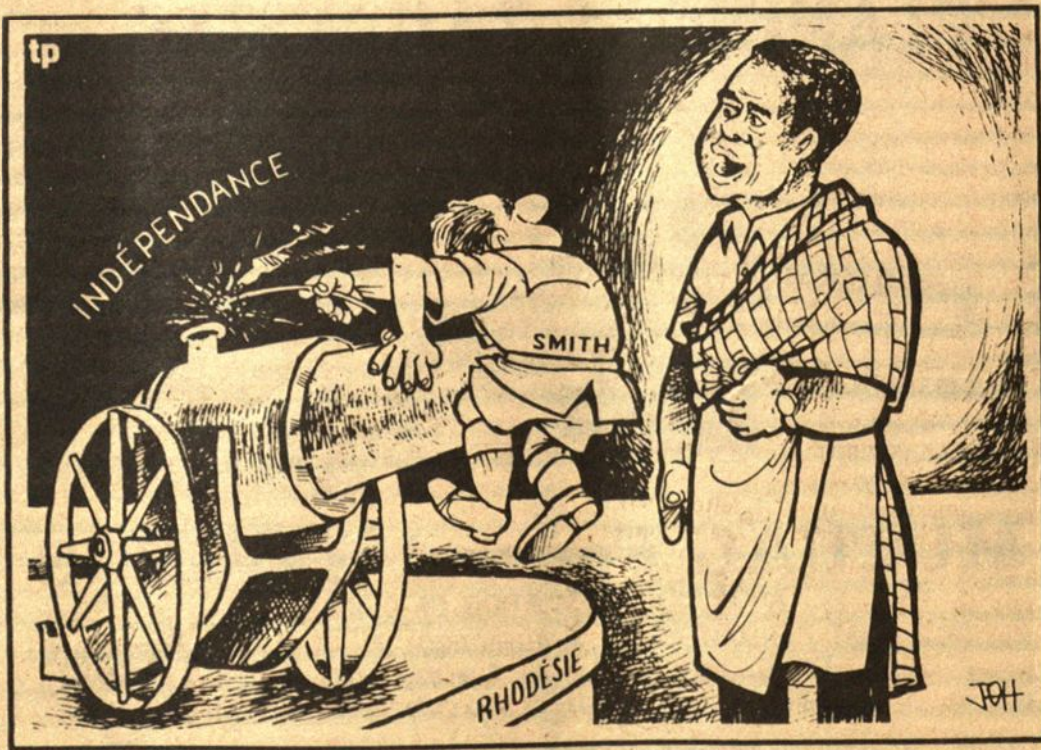
Senatorius Karl B. Mundt pranešė Komitetui Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti, kad jis pritaria Pabaltiečių siekimams ir sutinkąs būti kalbėtoju Madison Square Garden manifestacijoje. Sen. Mundt nėra eilinis politikas. Jis ilgiau negu bet kuris kitas respublikonas eina senatoriaus pareigas JAV Kongrese. Gimęs ir išėjęs mokslus Pietų Dakotos valstijoje, Mundt įsigijo magistro laipsnį Columbia universitete New Yorke. Jis priklauso daugeliui mokslinių draugijų: Delta Sigma Rho, Pi Kappa Delta, Tau Kappa Alpha ir t.t. Mundt gavęs garbės daktarato laipsnius iš Rider, Trentono kolegijų, St. John's universiteto (Jamai, koje) ir iš Huron kolegijos. Mundt kuri laiką dėstė ekonomiką, psichologiją ir sociologiją Madison Wis-

consin kolegijoje. 25 metų eigoje jis yra kalbėjęs visose 48 Jungtinėse Valstybėse apie žemės turkų išsaugojimą, švietimą, amerikinizmą, užsienio politiką ir vidaus reikalus. Taip pat kalbėjo Kanadoje, Didžiojoje Britanijoje, Vakarų Europoje, Turkijoje,

zations). Jis paruošė ir rėmė Amerikos Balso steigimo įstatymą 1948 metais. Senatorius Mundt, būdamas Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos nariu, aplankė 20 Afrikos, Azijos ir Europos valstybių. Jis aplankė ir Rusiją, jo pakomisė buvo pirmoji po 1939 m., kuri savo lėktuvu buvo įleista Ru-

JAV senatorius Karl B. Mundt

-- Ar tu, mažyti, tikrai žinai ką darai?!

(Nukelta į 2 psl.)

Algirdas Budreckis

LAPKRIČIO 13 MANIFESTACIJŲ BELAUKIANT

Kiekvienas kraštas, kiekviena tauta turi savo kančių, savo tradicijų ir savo garbės kelią, nužymėtą kovų, laimėjimų ar pralaimėjimų datomis.

Lietuviai yra viena iš tautų, kuri ne kartą kitų tautų ir kaimynų buvo marinta, bet Lietuvos valstybės dvasia išliko gyva. Tauta ėjo sunkiu kryžiaus keliu, tyliai kentė, kūrė ir kovojo už nepriklausomą politinį gyvenimą. Laisvės troškimas brendo, stiprėjo ir tautos pastangos didėjo, kol pagaliau Lietuvis pakilo ir su traukė priespaudos grandinę, išlaisvino tautinį gyvenimą iš svetimos valstybės jungo ir įgalino mūsų tautos būdo ir kultūros savybės laisviausiai pasireikšti ir prilygti kitoms jau seniai laisvėje gyvenančioms tautoms bei su jomis rungtyniauti.

Ir taip 22 laisvės metus gyvenome lyg po atviru dangum, nepagalvoję apie galimą nepriklausomybės mirtį, tikėdami, kad sunkiai prisikėlę amžinai gyvenime lengvai, be baimės, kol netikėtai pajutome, kad mūsų tautos laisvei vėl grėsia pavojus, nes tarptautinės politikos įvykiai komplikavosi, sukeldami rūpestį mažosioms tautoms.

Istorija kartojasi. Dabar vėl nebeturime savo valstybės. Tauta neša dar žiauresnį komunistinį jungą. Dabar vėl gyvename politinių tarptautinių problemų sutemas. Mus pasiekia Maskvos vadovaujamas komunizmas puldamas visais frontais laisvą pasaulį, kuris laiku jo nepažinęs, jo grėsme neįtikėjęs leidžia vis plačiau įsivirti, nes jo skverbimasis nukreiptas į politinį, ekonominį, socialinį ir kultūrinį visų laisvų kraštų gyvenimą, nevien brutalia jėga, o ir taktiku būdu.

Todėl mūsų tautinė paskirtis reikalauja dar įsiliesti į gyvą lietuvišką judėjimą, į palaikyti, papildyti jaunomis jėgomis, jiems perduoti tą tautinio priklausomumo jausmą, tautinį sąmoningumą.

Ne vienas vyresnės kartos veikėjas, besirūpinąs Lietuvos išlaisvinimu, kartais tyliai ir net garsiai, kaip savo laiku dr. Basanavičius, pagalvoja: "Mes savo dienas jau baigiam. Būtų leng-

viau, jei mūsų Lietuva, kurios atgimimui tiek darbo ir kovos padėtą, turėtų ilgąs gaivintojų, gynėjų ir gelbėtojų eilės. Mums seniams, žilaplaukiams būtų lengviau į kapus žengti, jei visi Lietuvos vaikai susispiestų į krūvą Tėvynę galbėti", -- (Basanavičius, 1916 m. liepos 1 d.)

Tokios mintys ateina tada, kai žiauri mirtis atima vieną po kitą savo tautai atsidavusius reikalingus darbuotojus, kai tenka jų vieton darytis naujų jėgų.

Lapkričio 13 manifestacijos koordinatoriai bei kitų tautybų atstovai bendrame posėdyje. Iš kairės: A. Mažeika, R. Kezys, A. Sniečkus ir J. Miklovas.

Tačiau, dideli postkiaiai gyvenime dažniausia būna staigūs, netikėti, nenumatyti. Štai, New Yorko jauni vyrai, keli iš jų net Lietuvos nematę, ilgai stebėję lietuvių politinį bei kultūrinį gyvenimą, ilgai brandinę savus planus ir sumanymus, nutarė ir paskelbė juos viso laisvojo pasaulio lietuviams, prašydami jų planams pritarimo ir vispusiškos paramos bei talkos. Jie suruošė sėkmingą žygį į Washingtoną. Jie ruošiasi dar didesniai žygiui į Jungtines Tautas, masinei demonstracijai Madison Square Garden, kur telpa 20,000 žmonių, masinei eisenai New Yorko mieste. Bus siunčiamos delegacijos pasvėtimų valstybių atstovus.

Lietuvos laisvės kova yra visuotinė. Jai reikalinga ne vien savų organizacijų, radijo, spau-

dos ir rezoliucijų, bet ir tarptautinių žygių, tarptautinės spaudos, radijo. Tuo žygiu ir bus atkreiptas didesnis laisvojo pasaulio dėmesys, kad lietuvių tautai daromoji skriauda būtų iškelta ir atitaisyta. Tai bus masinis protestas prieš Lietuvos pavergimą.

Šių jaunųjų planus apsvairstę pripažino ir nuoširdžiai remia visos lietuvių organizacijos, visa Lietuvai laisvės siekianti mūsų spauda ir kiekvienas patriotas lietuvis.

Negali likti abejinga ir lietuvių moteris. Žinodama, kaip gimtojo žemėje kovoja sesė prieš okupantų režimą, griaujančią mūsų kultūrą, slopinančią kūrybą, atimantį iš jos moters ir motinos teises. Okupantas gerai žino, kiek moteris turi įtakos kraštui ir bijo to, žinodamas, kad jų tarpe dažniausia yra komunizmo šalininkė, nepasitiki jomis. Todėl garbinga lietuvių moters pareiga supratimo praeitis ir pavergti tėvynę esanti skaudi dąbartis įpareigoja mus, gyvenančius laisvame pasaulyje, būti sąmoningomis lietuvių gynėjomis, palaikytojomis ir tautos ateičiai kūrėjomis. Dalyvauti organizacijose, kurios daug prisideda prie Lietuvos bylos kėlimo sąvų ir svetimųjų tarpe, aukoti savo poilsio laiko ir pajamų dalį Lie-

tuvos laisvinimo kovai remti.

Ir šis didis mūsų jaunųjų vyrų pradėtas žygis neapsis be lietuvių moters pastangų, vispusiškos talkos ir materialinės paramos. Nežinrint, kur begyventume, š.m. lapkričio 13 dienai ruoškimės vykti į New Yorką dalyvauti aukščiausiu minėtuose žygiuose, sutelkim visas galimybes ten vykti mūsų jaunimui ir nedelsiant atiduokime savo piniginę, kad ir kukliausią auką Komitetui Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti, 29 West 57 Street, New York, N.Y. 10019, 10 aukštas.

Ta proga reikia priminti ir tų planų iniciatorių, kurie sudarė vykdomąjį komitetą: A. Mažeika -- pirm., Alg. Budreckas, R. Kezys, J. Miklovas ir A. Sniečkus su garbės pirm. prel. J. Balčūnu priešaky.

E. Čekienė

APVILTO KARIO LAIŠKAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

gabentas į aerodromą ir išsiųstas užsienin ginklų grąšinant.

Amerikony reprezentantas, įsakęs mano deportaciją iš Dominikų krašto tokiu pažeminančiu būdu, sudarė skaudų smūgį kovai už demokratinę santvarką Vakarų Hemisferoje. Ar galite įsivaizduoti pasekas tokių OAS ir JAV vyriausybės veiksmų į Lot. Amerikos karius?

Ar tikite, kad Lotynų Amerikos karininkai ir kareiviai kovos su komunizmu, žinodami, kad už tai bus atlyginti išmetimu iš savo krašto ir nustoju karinės karjeros?

Kai amerikony kariai atvyko į Dominikų Respubliką po to, kai mano vadovaujami kariai atlaikė komunistų atakas, žudynes ir puolimus, aš niekad neįsivaizdavau, kad bendri tikslai kovoje su demokratijos priešais privers išmesti mane iš krašto tokiu būdu, kuris vargu gali pasitarnauti tiems, kurie sakosi vadovaujant Vakarų pasaulio išsilaikymui.

Atsiraudo Miami be paso ir be pinigų, su rūbais, gautais iš karių Panamoje, tačiau turin dar savo garbę ir vardą. Vyrai, kovoją už idealus, nesunaikinami, net jei jie ir yra fiziškai suniokoti, bet idealai lieka nepaliesti.

Visuomet buvau garbingu kariu, ką gerai žino JAV saugumo organai, iešką visokių duomenų mano reputacijai suniekininti.

Dabar esu priverstas prarasti savo namus ir baldus ir persiskirti su šeima.

Kad aprūpinti šeimą ir pradėti gyvenimą iš naujo, turiu remtis savo teise į pensiją, ištarnavus 25 metus savo krašto kariuomenėje.

Išvairymas iš krašto yra lydimas liūdnų pasekų demokratijos tikslams. Kaip Dominikų karys, gerbiąs save ir savo kraštą, prisilims atsakomybę, kai komunistai vėl užatakuos galutinai savo pergalę pasiekti?

Šiuo metu pasaulis kovoja, kad išsilaikyti prieš komunizmo užmačias ir kiekvienas kraštas yra reikalingas vyrų, norinčių apginti demokratijos tikslus. Kai tokie vyrai naikinami kad patenkinus politines ambicijas ir pataikavus komunistams, einama prie totalinės pražūties.

Ši deportacija liks gėdingu pus.

Be žodžių...

lapiu Dominikų Respublikos politinėje istorijoje; ir tų vyriausybų galvų, kaip jū, kurios atsakingos už šį veiksmą. Joks dominikonas neliks nežinas tokio baisaus veiksmo, ir ateis diena, kada tiesa susidurs akis į akį su išdavyste ir apgaule.

Kartoju, kad negaliu priimti konsulo posto, nes tai įstatytą mane apgautas Dominikų demokratijos tarnybon, tai būtų nelobas iš mano pusės narsių karių atžvilgiu, stovėjusių šalia manęs tų tragiškų dienų metu, kai kraujas liejosi Dominikų žemėje.

Negaliu išduoti kariuomenės, tai būtų baflumas iš mano pusės. Negaliu apleisti Dominikų žmonių, tai būtų lygu apleidimui Duartės, Sancheso ir Mellos idealų. Lygiai kaip negaliu atsukti nugaros Amerikos demokratijai, nes tai atidarytų duris komunizmui, siekiančiam sunaikinti mūsų gyvenimo būdą.

Turime tirti, kaip tai darė generolas Juan Sanchez Ramirez mūsųje už Palo Hincado, kai jo kariai traukėsi Napoleono spaudžiami: "Mirtis kariui, atsisukusiam nugarą į priešą! Mirtis būbininkui, duodančiam atsitraukimo ženklą, nors ir aš pats būčiau tuo kariu!"

Tikiuos, kad JAV vyriausybė nepadarys naujų klaidų ir supras, kad paaukojimas demokratiškai nusistačiusių karių nėra geriau-

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Ką liepsna, ir tik liepsna teikia maistui...
tą liepsna teikia ir Stroh's,
ir tik Stroh's

Joks kitas amerikoniškas alus nedaromas liepsnoje. Tik Stroh's. O kodėl? Labai paprastai. Ką liepsnos prisilietėjimas teikia gerai mėsa... liepsna teikia Stroh's skoniui. Darymu betarpe liepsna išgauna geresnio skonio iš visų priedų, dedamų į alų.

Stroh's

LIEPSNOJE DARYTO SKONIS

Tai tradicinis Senojo Pasaulio būdas darant gerą alų. Jūs jaučiate skirtumą. Iš pirmo karto. Po to, nesvarbu, kokį alų būtumėte vartoje, daug galimybių, kad pereisite į Stroh's. Tai todėl, kad Stroh's yra vienintelis amerikoniškas alus su liepsnoje daryto alaus skoniui.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsivesti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Korp! Neo-Lithuania vyriausioji valdyba išrinkta dviem metams šią vasarą įvykusiame neolituonų suvažiavime. Iš kairės: vicepirmininkė Elvyra Kavaliūnaitė, išdinininkas Algis Saulius, pirmininkas Rimas Staniūnas, arbiter elegantiarum ir narys kultūros reikalams Uosis Juodvalkis, sekretorė Daiva Rukaitė.

KONGRESAS LINKSMINASI

(Iš Kanados Lietuvių Jaunimo Kongreso)

Šeštadienio popietė buvo skirta jaunimo pasirodymams. Tai buvo maloni proga pamatyti mūsų jaunimą, ką jis veikia, kuodomisi, kokiais rūpesčiais gyvena ir iš arčiau pažinti jo lietuviškos veiklos veidas.

Programa, kurioje buvo visko po truputį, užtruko apie trejetą valandų.

Pirmiausiai į sceną išėjo Torontas su Algirdo Landsbergio vieno veiksmo moraliniu farsu "Barzda".

Veikaliukas modernus. Jo turinys kiek sunkokas. Vietomis sakta ir nepasakytą. Žitrovui atidžiau sekant vaidinimo eigą, pakibo gal būtų ne vienas klausukas. Kodėl čia taip, o ne taip? Ar tai būtina? Kam tiek daug tų barzdų, ir kokia nauda iš jų tokio aukšto vertinimo? Ar ne per daug dėmesio sukoncentruota barzdai, atitraukiant žitrovą nuo pagrindinės veiklos idėjos?

Patį vaidybą darė gerą įspūdį. Būtų tikrai miela, kad Torontas jaunimas su šiuo pasirodymu nepabėgtų nuo scenos, bet sudarytų dažnesnių progų panašioms lietuvių susitiktims.

Vaidino: pirmo kURSO studento rolę -- R. Petrauskas, Onytės -- L. Gustanytė, tėvų -- A. Stribys, motinos -- A. Petrulienė, barzdoto vado -- G. Beresnevičius, pliko vado -- R. Stirbys, dvišakbarzdžio vado -- V. Staškevičius, barzdoto vado kareivio -- A. Bušinskas, pliko vado kareivio -- A. Juzukonis ir dvišakbarzdžio vado kareivio -- A. Kryžanuskas. Veikaliuką režisavo R. Vaštolas.

V. Turūtis vadovaujama tautinių šokių grupė, kurioje yra susitelkę nemažai gražūs jaunieji, pasakojo šoninė. Žinoma, jie būtų galėję savo šokiais užpildyti didžiąją programos dalį, tačiau ribotas laikas neleido jiems to padaryti.

Montrealio tautinių šokių grupė, vadovaujama E. M. Ikalajūnaitės, žavingai pasakojo audėję ir maloną. Garsusis Hamiltono Gyvataras išpildė sadutę, gyvatarą ir subatėlę. Šiai grupei jau eilę metų vadovauja B. Breichmanienė. Visi šokiai buvo ypatingai gerai paruošti, judesiai tartini, energingi ir gražūs.

Windsoro mergaičių Trio (N. Giedrienaitė, D. Kozulytė ir A. Tautkevičiūtė) akompanuojant R. Januškaitei padainavo trejetą gražių lietuviškų dainų. Su dainomis neatsilikio ir Montrealis. Malonu buvo matyti naująją solistų kartą, kurią moka ir auklėja opeiros solistė E. Kardelienė.

Entuziastingai buvo sutiktas London-Rodney jaunimo choras, kurį paruošė ir jam vadovauja kun. B. Pacevičius. Pasirodymo metu chorui akompanavo K. Brazlauskaitė.

Delhi apylinkė atstovavo R. Augustinavičiūtė ir S. Steigvila. Jie du akompanuojant B. Augalytei išpildė muz. J. Petrausko melodramą "Pabudęs Vaidyla".

Muzikoj R. Piešina išpildė pianinu T. Paulens ir N. Rimsky-Korsakov kūrinį. A. Kusinskis akordeonu H. Wienievskio-Polonaise Brillante ir Sudbury kanklininkų grupė (V. Skvereckaitė, E. Skvereckaitė, Z. Griškonytė ir I. Glizickaitė) pasigėrėtinai gražiai paskambino keletą lietuviškų dainų. Kanklių muzika nors ir labai miela lietuvių širdžiai, bet retai Kanadoje tegirdima. Pagirtinas P. Semežys pradėjęs populiarinti šią meno šaką. Linkėtina kanklėms plačiau pasklisti ir suskambėti.

Į šį jaunimo pasirodymą prisirinko pilnutėlė prisikėlimo parapijos salė ir nenuobodžiai buvo praleista popietė su jaunimu.

VISI KARTU SUKAS RATU

Tuoju po programos išpildymo, Queen Elizabeth didžiuliame pastate, iš visų kampų seni ir jauni susirinko pasišokti ir pagyventi linksmomis nuotakomis.

Stebint visos šeštadienio dienos kongreso dalyvius, lietuviai, pasirodė, yra tikri šiauriečiai. Kol jie įkaišta -- reikia laiko. Taip ir čia. Prieš piet nedaug. Popietėj jau pajudėjo ir žymiai padaugėjo. O vakare viską viršėjo. Programą sudarė muzika, šokiai ir bufetas.

SU MALDA IR DAINA

Kiek nusnūdus ir visos lietuvių bažnyčios pasimeldus, jaunimas savo kongresą vainikavo koncertu. Solistė Lilija Šukytė išpildė Mozarto, Šuberto, Brahms, Paulenco, Puccini, Markaičio ir Jakubėno kūrinius. Ypatiną entuziazmą iššaukė publikoje lietuvių autorių kūriniai. Solistė, nesiliaujant plovimams buvo priversta padainuoti dar porą dainų virš programos. Solistė akompanimentu palydėjo muz. Dalia Skrinškaitė.

Jaunas pianistas, kopias į muzikos parnasą Tadas Gurevičius gana vykusiai išpildė Beethoveno sonatą, op. 13 No 8 ir Chopino Scherzo, B Flat Minor. Šiuo metu T. Gurevičius Toronto universitete studijuoja muziką.

BANKETAS

Paprastai po visų didelių darbų lietuviai yra pratę daryti pabaigtuves. Tokios pabaigtuvės (čia vadinamos banketu) buvo suorganizuotos Park Plaza viešbutyje kuriame dalyvavo apie 150 sve-

KORP! NEO-LITHUANIA NAUJA VADOVYBĖ

Per šeštą išėivijoje neolituonų suvažiavimą, įvykusį Rex Terrace rezorte prie Alden, Michigan rugsėjo 4-5 dienomis, buvo išrinkta nauja Korp! Neo-Lithuania Vyriausioji Valdyba. Po diskusijų, kuriose aktyviai dalyvavo ne tik filistai, bet ir jaunoji seniorų karta, suvažiavimas apsisprendė korporacijos vyriausiąją valdžią perleisti jaunoms jėgoms.

Šie jaunimo atstovai yra gerai žinomi ir mėgiami visuose Korp! Neo-Lithuania padaliniuose. Šių metų valdyba išrinkta iš Chicagos, tačiau jos veikla jokių būdu nėra apsiribojusi vien savo padalinio rėmuose.

Pirmininkas Rimas Staniūnas, studijavęs ekonomiją Roosevelt universitete, dabar dirba pramonėje ir studijuoja elektroninių skaičiavimo mašinų (kompiuterių) techniką. Jis turi daug patirimo organizaciniame darbe, buvęs praeitų Vyriausių Valdybų vicepirmininkas ir arbiter elegantiarum du metus. Prieš tai jis buvo Chicagos padalinio pirmininkas. Šiuo metu dalyvauja Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso organizaciniame komitete.

Elvyra Kavaliūnaitė — vicepirmininkė, studijuoja biologiją Loyola universitete. Šiais metais ji buvo Chicagos padalinio pirmininkė. Daiva Rukaitė yra sekretorė. Ji tas pareigas ejo du

metus ir Chicagos padalinio valdyboje. Studijuoja medicinos technologiją De Paul universitete.

Išdinininkas Algis Saulius yra baigęs cheminę inžineriją Purdue universitete ir dabar turi atsakingą poziciją didelėje chemikalų firmoje. Jis taip pat yra dalyvavęs Chicagos padalinio veikloje, buvęs juniorų tėvūnų ir padalinio valdybos vicepirmininku.

Uosis Juodvalkis, naujasis arbiter elegantiarum ir narys kultūros reikalams, studijuoja chemiją Chicagos universitete. Jis aktyviai dalyvauja korporacijos veikloje ir pasižymėjo kaip

vasaros stovyklos laikraščelio vyr. redaktorius.

Šie jauni vyrai ir merginos atėjo į korporacijos vadovybę itin svarbiu momentu. Visos Amerikos lietuvių jaunimas nerimsta ir veržėte veržiasi į veiklos ir atsakomybės pozicijas organizacijose. Tolimesnis lietuviškos tradicijos puoselėjimas ir išlaikymas bus jų r ankose. Bendradarbiavimas su kitomis jaunimo organizacijomis žymiai patobulės, nes jaunimas visam pasauliui jaučia tas pačias problemas ir vienas kitą gerai supranta.

PRIE DURŲ SLENKŠČIO

Nuo spalio mėn. 15-tos, bet kurią dieną ir bet kuriuo laiku gali pasibelsti į mūsų jaukių namelių duris nepažįstamas žmogus. Tas beldimasis gal valandėlei sudrums namų tylą ir ramų pavakart. Bet neužsigaukime, tai bus keleivis, keliaujantis ne sau, bet kitiems laimės ieškoti. O kas iš mūsų nenorime būti laimingas. Juk daugumoje net savus namelius pirkome tik tam, kad juose galėtume labai ramiai ir jaukiai gyventi.

Mums likimas lėmė pasiekti Amerikos žemę ir po didelių pastangų kiek tvirčiau atsistoti ant kojų. Savaimė aišku, tai mūsų pačių pastangų dėka. Savaimė aišku, vieną kitą palietė žemiškosios nelaimės, o tos šeimos ir šiandien neša vargą.

Prie pastarųjų reikia priskai-tyti ir visus, vienokių ar kitokių būdu pasilikusius vargelių vargti ar čia Amerikoje ar bet kuriam laisvojo pasaulio krašte, ar pavergtoje tėvynėje, ar Sibiro taigose.

Ar jie kalti, kad jiems taip lėmė likimas. Ne, Jie taip pat žmonės su jautriai plakančia širdimi ir su skaudžiais išgyvenimais. Jie mato pasaulį ir gerą gyvenimą aplinkoje, bet patys bejėgiai jį sukurti, kad ir kaip to norėtų.

Nesekmės, ligos, senatvė ir kitos nelaimės, tai jų gyvenimo palydovai. O juk ir jie norėtų gražiau apsirengti ir skanesnį duonos kasnį suvalgyti. Pasaulyje

mūsų esančio vargo. Ar mes galėtume patys leisti vieną kitą prabangos valandą ir tuo pačiu numoti ranka į sunkiai vargo našatę nesantį brolį.

Mes išėjome gerą gyvenimo mokyklą ir patyrėme daug skausmo. Mes mokame suprasti ir kitus, kuriuos gyvenimo audros paklupdė geresnio gyvenimo nepasiekusius.

Todėl Balfas, kaip šalpos organizacija seka ir registruoja šauksmą alkstančių ir vargančių. Jo kartotekose glūdi vardai žmonių, kurie tikisi iš mūsų pagalbos. Nuo spalio mėn. 15 d. nuo durų ligi durų eis pasišventę žmonės ieškodami gerų širdžių žmonių, kurie savo nuoširdžiu duosnumu prisidės prie varge pasilikusių paguodos. Tad ateinantį svečią pasitikime, atidarykime duris ir jo krepšelį įdėkime ir savąją kuklią auką, už kurią bus dėkingas nežinomas brolis ar sesuo, vargo kelyje suklupęs lietuvis.

Jurgis Janušaitis

MIAMI

REMIJA ŽYGI Į JT

Amerikos lietuvių patriotinis jaunimo ryžtas surengti suvažiavimą New Yorke, Madison Square Garden ir demonstraciją Jungtinių Tautų rūmų lapkričio 13 d. yra labai didelis ir naudingas darbas. Tas parodys Amerikos visuomenei, kad šio krašto lietuviai nori laisvės savo buvusiai tėvynei. Garbė jauniems žmonėms, kurie demonstracijai davė mintį ir daugiausia ją besirūpina.

Miami lietuvių mažą koloniją, bet patriotiniai nusi-stačiusi. SI A 44 kp. ir Sandaros 52 kp. susirinkime. Dr. Stasys Tamošaitis, daug metų gyvenęs Clevelande, išaiškino manifestacijos reikšmę ir svarbą ir prašė skirti aukų. ALT valdybos nariai irgi pritarė. Aukavo: ALT Miami skyrius \$50.00, Sandaros 52 kp. \$25.00, SLA 44 kuopa \$15.00 ir Dr. St. Tamošaitis su ponis \$10.00. Viso \$100. S. T. T.

RETA PROGA

išgyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALĖS RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

IŠKIRPTI

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. French Cognac 5th — 4.39
2. Armagnac Imp. French Brandy..... 5th — 4.39
3. Skaidrioji 80 proof 5th — 3.19
4. Zubrovka 100 proof 5th — 4.75

5. Import. Bordeaux Wine 5th — 0.98
6. Import. Riccadonna Vermouth Bott. — 1.29
7. Import. Napoleon Vermouth Bott. — 1.19

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DARNA rodo: Birutės Pukelevičiūtės komišką pasaką "AUKSO ŽASIS"

Kai ekrane nušvinta filmo gamybos ženklas, šmėkšteli mintis, kad toji balta kolona kažkur matyta. Iš tikrųjų, "Darna" 1961 metais yra išleidusi mūsų vaikų taip labai pamėgtą "Žirginėlių" plokštelę.

Vadinasi, filmas būtų antras "Darnos" leidinys. Tenka palinkėti, kad baltoji kolona nesusvyruotų, kad jos nepargriautų žvabūnų vėjai, kad pakelta jos galva mums visiems teiktų džiaugsmo ir pasididžiavimo: skatindama naujus žygius, drąsindama ryžtingą polėkį lietuvių išeivijoje. Tokie yra linkėjimai "Darnos" rytmėčiui.

Tačiau linkėjimus derėtų pozityviai paremti. Šie žodžiai anaiproti nėra duoneliavimas, aukų prašant. Tatai -- pakvietimas į pirmą lietuvišką filmą.

Kur bebūtų "Aukso Žasis" rodoma, gausiai į ją atsilankysime. Šitaip ne tik įprasminame pirmuosius lietuviško filmo žingsnius, bet ir paskatinsime įtartiną žemę plaukti naujus piligrimus.

Juoba, kad "Aukso Žasis" žada dvi šypsenos valandas, vieno da malonias suaugusiems ir mūsų jaunimėliui.

Vaikystės pasaka šviesi.
Tu man tokia pati esi:
Tu amžinai esi jauna...

Bėgant filmo užrašams, pasigirsta daina: pirmieji "Aukso Žasis" žodžiai. Ir pro plaukiančius rūkus iškyla pasakiška pilis.

Nuo senų senovės žmonija seka pasaką. Ji šildo ir guodžia, lyg jaukus ugniakuro žerėjimas šaltą žiemos naktį. Pasaka visados gera, visados išmintinga. Ji tartum atšviečia žmogaus tikėjimą į gėrį ir amžiną laimės ilgesį. Gal todėl ji nemiršta.

Nors pasakų šalies nėra ir nebus, tačiau gera bent valandėlei įsivaizduoti, kad kažkur, labai toli, spindi nuostabios pilys. Ten viešpatuoja teisėtumas: slobinai nuveikiami, skriaudos atlyginamos, ašaros nušluostomos.

Antra vertus, kiek reali yra vadinamoji realybė? Ar nebus dažnai svajonė realesnė už mūsų su-

sikurtą "tikrovę"? Jeigu, sakysime, pažvelgtumėm į kasdienybę pro banguojančių žvaigždžių jūrą, toje perspektyvoje svajonė bent turėtų beribių sparnus, kai tuo tarpu "realybė" išsirtų į nežinomą krislių fantastišką miglą.

Tačiau nusileiskime nuo žvaigždžių į lietuvišką kaimą ir pasisvečiuokime jame drauge su pasaka.

Lapkričio vakaras šiaurisia topolių šakas aplink sodą. Mes, vaikai, sukliše galvas prie lango, žinim į miško pusę: kada, pagaliau,

• "AUKSO ŽASIES" filmo premjera įvyks Chicagoje gruodžio 4 ir 5 d.d. McCormick Place Mažajame Teatre.

prieblandoje pasirodys pasakų senis, Raibokų Jeronimas?

-- Ateina! Ateina!

Jeronimui iš paskos jau bėga kaimynų vaikai, moterys nešasi verpstes ir kuodelius, atpykiuotą vyrai. Visi renkasi mūsų trobon vakaroti.

Sūnėlėlė vėjas pro duris. Pakvimpa kadugiais ir stiprios tabokos dūmais, klapt-klapt gumbuta Jeronimo lazda:

-- Einu per pelkęs, šmukšt,

ir įkritau į lūną! Tik plikė iš vandens kyšo... Atlėkė gervė, padėjo man ant galvos kiaušinė. Atlėkė vilkas, griebė už to kiaušinio! Aš tam vilkui čiupau už uodegos -- ir ištraukė jis mane iš lūno!

-- Cha-cha-cha! -- juokiamės,

apstoje Jeronimą ratu.

Viskas atrodo taip, kaip senis nupasakojo. Niekas nepasiklausia, kodėl jo rudinė nesušlapo, kaip jis lūne neužburbuliavo...

Norim, kad mus monytų! Norim pasakai tikėti.

Mama ilgai nedega šviesos: tau po žibalo. Palangėj įsirežia vyrų siluetai, švelniai zirzlia verpstės

užkrosnyje vaikai klausosi, net sulaukę kvapą.

Ir ima joti miškais puikus karaliūnai, pragysta sidabrinės paukštės, o girių tankumyne žėri užburtų turtų skrynios. Ar tikėjom pasaka? Kaip jai netikėti! Ji tokia "negirdėta-neregėta"...

Pasaka buvo tasyk ir knyga, ir radijas, ir televizija. O senasis pasakorius Jeronimas, kai šiandien mintimis į praeitį sugrįžtu, buvo nuostabus rašytojas ir magiškas aktorius.

Pirmas lietuviškas filmas išeivijoje taipogi yra pasaka. Tiksliau: komiška pasaka.

Kažkur, už jūrų-marių, viešpatuoja Kleopas Aštuntasis, septynių garbingų Kleopų ainis. Valstybę sleigia didelė nelaimė: jaunutė karalaitė niekados nesijuokia, net nesišypso. Ima verkėti visa šalis.

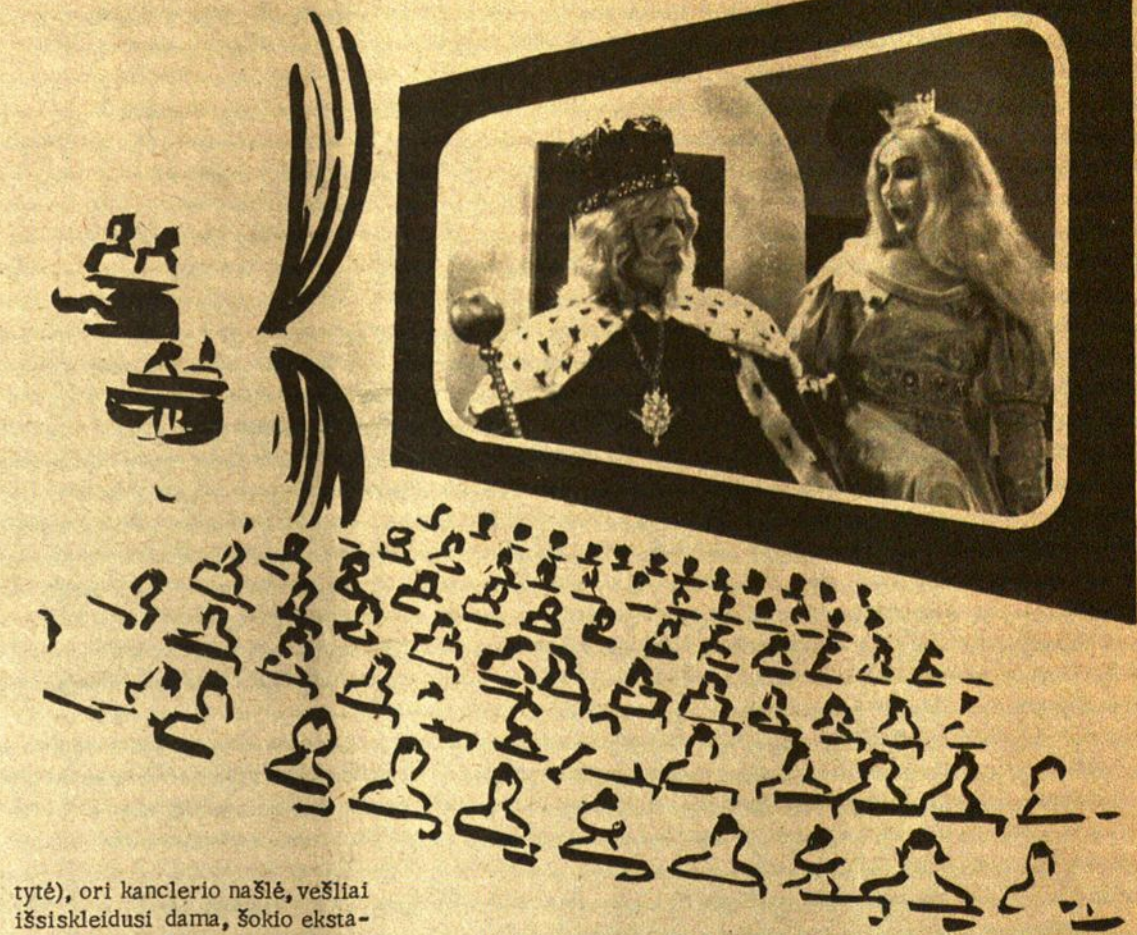
Tačiau šitoje graudžioje situacijoje spindi vilties žiburėlis. Karalaitė gimus, buvę išpranašauta, kad valstybę išgelbės... žasis.

Nors filmo ašis būtų lindinti karalaitė, tačiau ekraną tuojau pat užvaldo linksmos kaukės, skriedamos ratu aplink pagrindinę temą, tarsi spalvinga karuselė. Netrukus ir žitrovas pradeda sūptis ant karuselės arklukų, linguoti gublių valtys, mojuoti linksmom vėliavėlėm. Ir valio, karnavalas! Valio, arliekni! Ir pajacai!

Kur tektų ieškoti šios pasakiškos komedijos grūdų? Tikriausiai -- kontrastuose.

Juo graudesnės ašaros liejamos ties valstybės nelaime, tuo traščiau sprogsta tariamo lindesio burbulas, kai sielvartautojai ima siausti linksmybės sunkuryje.

Drąsulis admirolas, kovose su piratais netekęs akies ir nykščio (Stasys Pilka), save lygina su Marsu, bet netrukus taip išsigąsta pelės, kad drebėdamas užšoka ant kėdės, susiėmęs kariško mundieriaus skvernus. Nevel-tui didingas jo deklaracijas lydi vaikiško trimitelio melodija. Sunku sutirėti juoką, kai imponantiška admirolų figūra alpama suplūška daktaro glėby. Arba, kai ponia Teodora (Elena Dauguvie-

tytė), ori kancelerio našlė, vešliai išsiskleidusi dama, šokio ekstazėje suunka: "Ak, skrajūnė mano siela!..."

Rūmų daktaras, garbingo luomo atstovas (Vytautas Sabalys) šokinėja į viršų, tarsi mėčiojamas sviedinys. Mat, senelis Fortunatas (Kazys Vasilauskas) taikstosi sušerti jam per kojas karališko skeptro buožę, bardamas už neleistiną įeidį: paragauti valstybės uždrausto patiekalo -- žasiėnos...

Na, o kokie rūpesčiai sleigia Jo Didenybę, kokios audros drebina kilnų Kleopo sostą? Karalius (Leonas Barauskas) niekaip neįstengia nusišaudyti!

Tai vėl: mišku joja Kajetonas Gervėniškis, pretendentas į karalaitės ranką (Algimantas Dikinis). Joja tačiau ne ant šaunaus žirgo, bet ant... telyčaitės.

Ir kai ima dundėti grėsmingi egzekucijos būgnai, filmo moterys alpsta, vyrai nusigręžia nuo žiaurios reginio. Tačiau ekranas neparodo žiurpaus kartuvių vaizdo: tik rūmų juokdarys Pėdis (Kazys Veselka) tepa degutą nosį Kajetonui už nepavykusį juoką.

Taip ir sukasi daugiaspalviai balionai "Aukso Žasis" maskarade: kyla į viršų, persipina tarpusavyje, o paskui sproga tarp naujai paleistų į orą serpentinų. Ir tada, lyg linksni fejerverkai, pabyra į šalis žibučiu pūslom. Atrodo, kad filmo veikėjams

gera žaisti, gera vaikščiai išdykauoti. Kai filmo viduryje karalaitė (Viltis Vaičiūnaitė) staiga pagrasina nusijuokti, visi išsigandę bando ją sulaukyti: nutruks pasaka ir pasibaigs jų linksmybės!

Šioje rašinio vietoje gal tūlas skaitytojas suabejos: ar tai rimtas menas? Gal tik takti pokštas?

Nejaugi šypsenos nebranginam? Nejaugi mokam vien ašaroti?

Aristofanas, Terencijus, Plautas, Goldoni, Moljeras: "juokdarys" irgi statomi piedestalai, šimtmečių eisenos su fleitom ir vynuogių kekėm pražygiuoja dionizijų satyrų, bufonų ir mimų plejada, Commedia dell'Arte improvizatoriai, o drauge su jais žengia ir kilnaus Šekspyro Pukas, Arielis, Malvolio, Falstaffas...

Juoko skeptikams derėtų priminti, kad aktorius kaukė yra nuo seno dvejojama: viena tragiškai užkeltais antakiais, kita plačiai išsišiepusia burna.

Kaipo komediją, "Aukso Žasis" dar pavadintumėm gana santūria gana švelnia, nors filminė veikalo interpretacija neabejotinai krypta į ryškesnę tradicijos pusę.

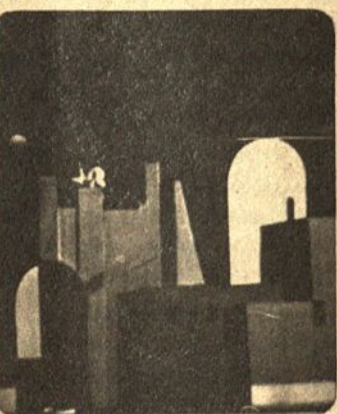
Tenka laukti dar drąsesnių, dar gaivališkesnių šio žanro puoselėtojų lietuvių rašytojų tarpe. Sukruskit, vyrai ir moteriškės, -- visi, kurie mokat juoktis. Nu-smailinkit savo žvilgsnį ir plunksną: komedijai, satyrui, farsui!

Tegu jūsų neišgašina Apuolė rastos ašaruvės, Lietuviai sugeba ir juoktis. Jeigu nesugebėtumėm, būtumėm gdi tautelė. Ypač išeivijos miglose: be gavinančio juoko, paskendę dūsavimuose ir graudžiuose apmąstymuose.

Esame gilūs, esame lyriški -- nėra abejonės. Turėjome, tiesa, raudotojas, tačiau turėjome ir pasakų senius Jeronimus, kuriems (nelauktai, nelogiškai, groteskiškai) nutpusi gervė padėdavo ant galvos kiaušinė.

J.G.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

AŠ BUVAU ŠNIPAS

Elyesa Bazna

(12)

Tuo metu aš dar nepažinojau Cornelijos Kapp. Tik daug vėliau, karui pasibaigus, plačiau sužinojau apie jos gyvenimą.

Visai pripuolamai Istanbule 1959 metais susipažinau su vienu amerikiečių laikraštininku, kuris sužinojęs, kad aš esu tas garsusis Ciceronas, paminėjo Cornelijos vardą. Teiraujantis apie ją, sužinojau, kad tūla Cornelija dirbusi Chicagoje Toffinetti's restorane jam pasakojusi, kad buvo įmaišyta į Cicerono istoriją. Dabar ji esanti išteklėkusi už buvusio FBI agento Gorman ir persikėlusi gyventi į San Diego Kalifornijoje, kur jos vyras turis tarnybą "Aircrafts and Electronic Parts" bendrovėje.

Susirašinėdamas su Cornelija sužinojau, kad karo metu ji dirbo ne anglams, bet amerikiečiams, Cornelija su savo tėvu, Vokietijos generalinio konsulu gyveno Clevelande karo pradžioje ir 1941 m. turėjo grįžti į Vokietiją. Jos tėvas buvo paskirtas į Italiją, o vėliau perkeltas į Bulgariją, kur ji gavo sekretorės tarnybą vokiečių ambasadoje. Amerikiečių žvalgyba užmezgė ryšį 1943 m. ir jau būdama Sofijoje ji teikė jiems žinias. Tokiu būdu, kai Berne įsitaisęs savo žvalgybos štabą Allan W. Dulles sužinojo apie Ciceroną, jai buvo pavesta

misija persikelti į Ankarą ir bandyti išaiškinti tą paslaptingą asmenį. Amerikiečiai norėjo pirm anglų sužinoti viską apie Ciceroną.

Anglų slaptosios tarnybos agentai atvykę į Anglijos ambasadą Ankaroje tuoj ėmėsi visų saugumo priemonių. Prė sir Hughe geležinės spintos buvo įjungtas aliarmo skambutis, pakeisti užraktai ir aš pasiryžau baigti šnipinėjimą. Išsiėmiau iš slėptuvės pinigų ir nusinešiau į namus. Priėjau išvados, kad esu užtenkamai turtingas ir galiu mesti tą pavojingą žaidimą. Reikėjo tik sunaikinti visus pėdsakus. Bet sunku man buvo apsispręsti. Atidėlioju vis kitai dienai. Laukiau, nežinau pats ko.

Aš mačiausi su Moyzisch, bet jam nedaviau daugiau naujų filmų.

-- Darosi per daug pavojinga fotografuoti, -- aiškinau jam. Aš pasidariau apatiškas, nebeturėjau jėgų viską likviduoti nei pasiryžti toliau tęsti pavojingą šnipio darbą.

-- Sofijos bombardavimas įvyko, -- pasakė man Moyzisch, -- Aš jus laiku buvau įspėjęs.

Bet Berlyne buvo žmonių, kurie nenorėjo tikėti mano informacijomis. Tačiau po šio bombardavimo pamatė, kad informacijos rimtos. Bet jau buvo per vėlu. Nekreipimas dėmesio vokiečiams kaštavo 4000 žmonių gyvybių.

-- Dabar jie tiki, kad jūsų informacijos tikros, -- pasakė Moyzisch, -- Ar jūs nenorite toliau tęsti pradėtą darbą?

-- Aš dar nežinau...

Aš grįžau į ambasadą. Sir Hughe buvo su manim malonus ir aš jaučiausi prieš jį labai nepatogiai apgaudinėdamas. Mano apsisprendimą pakeitė mano giminaite Esra, atvykusi didžiausiam visų ambasados tarnų džiaugsmui. Ji buvo jauna ir graži, tad kiekvienas sukosi

apie ją, norėdamas būti šios gražios jaunos merginos užkariautoju.

Vieną dieną, kai aš lyginau sir Hughe kostiumą, staiga visame name užgeso elektros šviesa. Aš nuėjau į apačią pakeisti perdegusį saugiklį. Čia pamačiau Esrą, stovinčią prie saugiklio lentos.

-- Turbūt perdegė saugiklis, eik paprašyk Mustafos, kad atneštų naują.

-- Ne, -- atsakė ji. -- Tai aš išjungiau elektrą, nes darbininkai, dirbą prie geležinės spintos, manęs prašė išjungti visus saugiklius.

Aš pasikėliau į biurą. Ten vienas ambasados saugumo agentų sėdėjo ir prižiūrėjo prie spintos dirbančius darbininkus.

-- Ar buvo reikalinga išjungti visus saugiklius? -- paklausiau, -- Aš lyginu ambasadoriaus kostiumą ir jis supyks ant manęs, jei laiku nepadarysiu.

Spintos durys buvo praviros ir pamačiau jog darbininkai dirbo prie aliarmo sistemos įjungimo.

Pagalvau sutarėme, kad vienas darbininkų su manim nueis į apačią, kur buvo saugiklių lenta ir, jungdamas vieną po kito saugiklį bei nuolat bėgiodamas į biurą nustatys, kuris saugiklis išjungia srovę reikalingą geležinei spintai. Kai darbininkas užbaigęs grįžo į biurą, aš pasišiurėjau į Esrą.

-- Tu gerai atsimink, kuris saugiklis išjungtas. Ji žinrėjo nesuprasdama.

-- Kodėl?

-- Stenkis atsiminti... Tai viskas! Staiga aš vėl atgavau norą toliau dirbti.

-- Pagalvok gerai, kokla nauda iš aliarmo signalo geležinėj spintoj, jei bus išjungta elektros srovė.

-- Aš nesuprantu tavęs...

-- Šį vakarą paaiškinsiu, -- atsakiau ir nuėjau lyginti kostiumą.

(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Lapkričio 13 manifestacijai rengti Clevelando komitetas spalio 15 d. Čiurlionio namuose buvo sukvietęs įvairių tautybių spaudos ir amerikiečių jaunimo organizacijų atstovus painformuoti apie manifestacijos tikslus ir ruošimo eigą.

Malonu pastebėti, kad į tą žygį kas kart aktyviau jungiasi latvių, estų, čekų ir kt. tautinės grupės. Ne mažą susidomėjimą rodo ir amerikiečių studentų ir jaunimo organizacijos.

Ta pačia proga buvo aptarti ir kontrademonstracijos reikalai ryšium su prokomunistinių grupių akcija ir demonstracijomis Clevelande ir kituose Amerikos miestuose.

Paaiškinimus ir atsakymus į įvairius klausimus

Pilėnų tunto skautai atsisveikino su savo dvasios vadovu kun. P. Dzegoraičiu, išvykusi iš Clevelando į Akroną. Prieky sėdi: Tėvų komiteto atstovas Karsokas, kun. P. Dzegoraitis, V. Joknabaitis, Tėv. V. Gidžiūnas ir V. Šenbergas.

patiekė komiteto pirm. inž. Alg. Pautienis.

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas įvyks spalio 30 d.

Holliday Inn (27981 Euclid Ave., prie 90 kelio, telef. 731-5800) patalpose.

Susirinkimo pradžia 6 val. vak. — kokteiliai. 7:30 val. vakariėnė. 8:30 val. paskaita tema "Nutukimas naujųjų teorijų šviesoje". Paskaitą skaitys Dr. M. Eimantas.

9 val. vak. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinės premijos įteikimas.

9:30 val. trumpas gydytojų draugijos narių posėdis. Po to pobūvis, šokiai ir meninė programa, kurią atliks jaunųjų studentų kvartetas — Vėjūnės.

Gydytojai su šeimomis ir jaunimu maloniai kviečiami dalyvauti.

• Dail. Jonas Rimša, neseniai atvykęs į Clevelandą ir apsisėjęs p. Gedgaudų namuose, spėjo susipažinti su visa eile Clevelando lietuvių. Spalio 16 d. jis apsilankė Dirvos redakcijoje. Čia dailininkas Rimša gavo progos susipažinti su lietuviškų leidinių ir plokštelių gausa. Apžiūrėjęs D. Penkaskaitės išstatytus paveikslus, jis pareiškė, jog jaunoji dailininkė turinti puikų talentą.

Dail. J. Rimša rodo didelį susidomėjimą ir pasigėrėjimą judriu lietuvių kultūriniu gyvenimu.

* ČIURLIONIO ANSAMBLIO BALIUS su koncertine dalimi spalio 16 d. pavyko labai gerai, taip pat didelius pasisekimus buvo atidaryta dail. Č. Jonušo dailės darbų paroda spalio 17 d.

Su gautomis mūsų bendradarbio V. Plodžinsko nuotraukomis platesnį aprašymą patieksime sekančioje Dirvos laidoje.

• Danutės Penkaskaitės meno kūrinių yra išstatyti DIRVOS KRAUTUVĖJE

Paveikslų rinkinys (kainos nuo 20 iki 120 dol.) leidžia pasirinkti moderniško ir realistinio meno kūrinių.

• Apdraudos reikalus geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

J. P. MULL-MULIOLIS
REALTOR

Investavimui

7 butai, pajamos \$456 mėn. \$26,000.

2 dvieji š. namai arti St. Clair. \$11,000.

Didelis pareikalavimas a vienos ir dviejų šeimų namų šv. Jurgio ir šv. Vito rajone. Norintieji parduoti skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė ir Ant. Mikoliūnas
15969 Euclid Ave.
UL 1-6666

* ČEKOSLOVAKIJOS FILHARMONIJOS orkestras lankysis Clevelande ir lapkričio 2 d. duos savo koncertą Severance Hall. To koncerto pajamos skiriamos Clevelando orkestro pensijų fondui.

Clevelando orkestro dirigento G. Szell nuomone, tai vienas iš geriausių orkestrų Europoje. Jis atyktas į JAV ir Kanadą gastroliams, o Clevelande revizitus didžiuliu pasisekimu Pragoje koncertavęs Clevelando orkestrą.

Koncerto programoje čekų ir kitų tautų kompozitorių kūrinių, kaip Mozarto uvertūra iš operos "Don Giovanni" ir kt.

Bilietus iš anksto galima įsigyti Burrows krautuvėse ir Severance Hall kasoje.

DIDELIS GERAI UŽLAIKOMAS UBAGYNAS

Šimtai ir tūkstančiai amerikiečių turistų kasmet aplanko Rusiją ir sugrįžę pasakoja savo spūdžius. Vieni kalba viešai ir drąsiai, nesibijodami, kad kitą kartą jie gal nebūs įleisti Rusijon, kiti būna labai atsargūs, susilaikę nuo aiškesnės kritikos, pasakoja "diplomatiškai", tretį nukalba apie "sovietines geroves", kaip dažnas paraudonavęs Amerikos lietuvis, pamatęs "rojų" pavertoj Lietuvioj.

Vienas iš drąsesniųjų amerikiečių turistų yra žinoma Hollywoodo ir TV žvaigždė Art Linkletter. Aną dieną savo TV valandoj "House Party", išsikalbėjęs su garsia madų kūrėja Carlyn, kuri tik ką grįžus iš už geležinės uždangos, išvadoje apie Sovietų Sąjungą taip pasakė: "Tai yra didelis, gerai užlaikomas ubagynas". (It is a big well kept poorhouse). Visai teisingas sovietiško rojaus apibūdinimas.

Madų kūrėja Carlyn pasakojo savo spūdžius iš Maskvos be pagražinimų. Ji Maskvoje nemažiau jokios moterų mados, Plaukus moters šukuojasi kaip pačios išmano, rengiasi paprastai. Apranga ir avalinė sunkiai įperkamos. Pz, moteris uždirbanti 70 rublių mėnesiui (70 dol.) už batus turi mokėti 50 rublių. Kosmetikos moterys beveik nenaudoja. Moterys, kaip ir vyrai, daugumoje virš normalaus svorio, apvalios, perstoros, kas rodo jų valgių paprastumą (duona, bulvės, kopūstai). Iš viso, važiuojant į Sovietų Sąjungą, turistai iš anksto nežino kur sustos, nežino adreso, negauna pašto korespondencijos...

J. Nendré

MOKINĖS SIUVAMOMS MAŠINOMS

Mokinsime kvalifikuotus asmenis mūsų įmonės darbams. Tai pastovus darbas, teikiąs puikias akordinio darbo sąlygas.

Kreiptis nuo 8:30 v. ryto iki 5 val. p. p., nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.
2149 WEST 53rd STREET
(prie Lorain Ave.)
TEL. 961-6000

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraustiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą — Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudęs tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudos mokėtis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie Susivienijimo darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30 Street, New York, N. Y. 10001

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio

DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.

PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI.

Šeštadieniais šokių muzika.

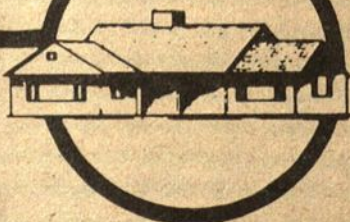
Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

Tel. 531-9808

Naturally SUPERIOR SAVINGS

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

KALĖDINIAI SIUNTINIAI!

Mieli tautiečiai, nudžiuginkite artimuosius Lietuvoje pasiųsdami jiems dovanelių Kalėdoms ir Naujiems Metams!

Mes esame sudarę tris specialius didžiai vertingus šventinius siuntinius, kurių kaina Jums bus prieinama ir kokybė sužavės gavėjus. Štai jie:

Kalėdinis P(rabanginis) I

Angl. paltui vilnonė velour medžiaga 3 jardai; išeiginiai vyr. arba mot. kostiumai vilnonė angl. medž. 3½ jd.; nepermatimo nailono medž. suknelė — 4 jd.; kaklaraštis; šilkinė skarelė; šokolado dėžė — 1 sv.; švelnaus nailono mot. baltiniai — apatinukas ir kelnaitės; vyr. išeiginiai nailono marškiniai ir vyr. arba mot. skotiškos vilnos nertinis tik už 99 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Kalėdinis S(taigmeninis) II

Angl. viln. medžiaga dviems vyr. arba mot. kostiumams — 7 jardai; labai graži portugaliska merž. šiltai suknelė — 4 jardai; 2 poros nailono kojinių; vyr. arba mot. vilnonis nertinis; vyr. nailono išeiginiai marškiniai ir šokolado dėžė — 2 sv. tik už 75 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Kalėdinis D(ovaninis) III

Angliška viln. medž. vyr. arba mot. eilutei — 3½ jd.; medž. šiltai gražiai mot. suknelė — 4 jd.; sunkaus itališko šilko medž. suknelė — 4 jd.; šilkinė skarelė; 2 poros nailono kojinių ir 2 svarai šokolado tik už 60 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Bė to tebesiūnčiame mūsų populiariusius standartinius siuntinius: V-3, 10½ jd. viln. kost. medž. — 55 dol.; P-3, 6 jardai paltines viln. medž. dviems paltams ir 3½ jd. išeiginiam kostiumui viln. medž. — 75 dol.; N-4, 16 jd. nailono medž. 4 suknelės — 45 dol.; NMSK — 3 nertiniai, 3 išeig. marškiniai; 3 viln. skarelės ir atkarpa 3½ jd. viln. medž. kostiumui už 75 dol. ir M-13 aukšto kaloriteta 22 sv. maisto siuntinį tik už 30 dol.

Automobilius, dviračius, siuv. mašinas, svaig. gėrimus ir tabaką (sov. gamybos) galime pristatyti iš Kaune ir Vilniuje esančių kooperatyvų.

Siūnčiame ir jūsų pačių sudarytus siuntinius (tik naujų prekių). Tokius siuntinius iki 22 sv. galite adresuoti mums ir mes juos išekspeijuosime į Lietuvą už 12 dol., įskaitant mūsų patarnavimą, licenciją, draudimą ir supakavimą. Gi už čia apmokėtą muitą pateiksime oficialią sąskaitą. Prie tokių siuntinių galima pridėti šį-tą ir iš mūsų kataloginių anglišių prekių.

Siųskite užsakymus ir reikalaukite pavyzdžių:

Baltic Stores Ltd.
421 Hackney Rd.
London, E. 2.
Great Britain.

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, Greitas, garantuotas gavėjo parašu patvirtintas pristatymas!

Atstovai JAV: L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill., tel. 436-0494; GAIVA, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Tarptautiniame Neurologų Kongrese, įvykusiame rugsėjo mėn. Vienoje, Austrijoje, dalyvavo du lietuviai gydytojai — Dr. Jonas Mileris iš Batavia, Ill. ir Dr. Gediminas Čekas iš Metuchen, N. J.

• Juozas Stempužis, Tėviškės Garsų radijo valandėlės Clevelande vedėjas, spalio 14-15 d. lankėsi Chicagoje, kur galutinai su RCA plokštelių b-vė susitarė dėl D. Lapinsko ir solistės A. Stempužienės plokštelių išleidimo.

Tąja plokštele lietuvių vi-

DETROIT

VLADO MINGĖLOS
PAGERBIMAS

Paprastai pragyvenimas yra matuojamas kiek pragyvenimui gaunama, tačiau gyvenimas yra matuojamas kiek gyvenimui atiduodama. Turint galvoj lietuvišką kultūrinį gyvenimą, Vladas Mingėla yra daug jam atidavęs kaip žurnalistas, visuomeninis veikėjas. Jau Lietuvoje priklausė žurnalistų sąjungai, pasireiškė, kaip publicistas ir grožinėje literatūroje. Buvo nuolatinis bendradarbiu eilėje laikraščių ir žurnaly, iš kurių pažymėtini Lietuvos Aidas, XX Amžius, N. Romuva, Karys, Trimitas ir kiti. Vokietijoje tremtinių stovyklose Nuernberge ir Ansbache redagavo Tremtinių Balsą ir Žinių biuletinį.

Atvykęs į JAV įsijungė visuomenės veiklon ir ypač pasireiškia spaudos bendradarbiavime Drauge, Dirvoje, Darbininke, Naujienose, Garse, Karyje ir kt. Būdamas Lietuvoje Karo technikos štabo bibliotekininku ir vėliau bibliotekos vedėju, turėjo geras sąlygas susipažinti su įvairiais raštais. Taigi užaugęs ir subrendęs rašty bei knygų pasaulyje, čia išveivijoje pasiryžo savo literatūrinę veiklą apvalinkuoti plačiu monografiniu darbu. Ir štai 1962 metais Kun. Antano Miluko monografija praturtino mūsų biblioteką. Ji visus sunkumus teko pakelti jos autoriui Vladui Mingėlai. Atsimename, kad monografija susilaukė gana plačios kritikos, kuri pasisakė daugeliu atžvilgių teigiamai. Aišku, kad netrūko ir pastabų, kurios niekur ir niekada neišvengiamos. Turint galvoj, kad monografija pareikalauja medžiagos kruopštaus surinkimo ir jos sutvarkymo, pasakiusi teksto formulavimo ir stilistinio išdailinimo, tenka pripažinti, kad Vladas Mingėla atliko didelį darbą ir jam priklauso mūsų padėka ir pagarba. II-me Kultūros kongrese Chicagoje, VI. Mingėlos darbas buvo aukštai įvertintas.

Detrito kolonijos gyvenime VI. Mingėla pasireiškia aprašymais apie kultūrinę veiklą, pats aktyviai irgi į tą veiklą įsijungęs ir parašęs daug straipsnių įvairiomis temomis lietuvišką spaudą. Dabar yra LŽ Centro valdybos vicepirmininku ir Detrito skyriaus pirmininku. Visuomenę prašoma atsilankyti į Vlado Mingėlos 60 metų amžiaus ir 40 metų žurnalistinės ir visuomeninės veiklos sukaktims atžymėti pagerbimą, kuris įvyks Lietuvių namuose spalio 31 d. 2 val. p.p. St. Slizys

NAUJA KANADOS LB VALDYBA

Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybos suvažiavimas, įvykęs spalio 10 d. Toronte, Šv. Jono Krikštytojo parapijos patalpose, išklause valdybos pirmininko ir kitų vadovų pranešimus ir aptarė eilę kilusių klausimų, išsirin-ko naują krašto valdybą.

Nauja valdyba išrinkta iš torontiečių ir jos sąstatas toks: A. Rinkūnas -- pirmininkas, St. Kairys -- vicepirm. ir kultūros vadovas, L. Tamošauskas -- sek., dr. Silv. Čepas -- ižd., J. R. Simanavičius -- ryšius su kita- taučiais vadovas, G. Rinkūnaitė -- jaunimo reik. vad., O. Indre- lienė -- šalpos, kun. A. Žilins- kas -- spaudos ir informacijos ir Edm. Miliauskas -- švietimo. Kitais metais Kanadoje pana- šaus jaunimo kongreso nebus. Krašto valdyba visą dėmesį nu- kreips į ruošiamą pasaulio lietu- vių jaunimo kongresą Amerikoje. Tradicinės lietuvių dienos nebus atsisakyta. Ji numatyta Ontario provincijoje.

CHICAGO

• Dariaus Lapinsko diri- guojamas simfoninis or- kestras, pianistė Aldona Kepalaitė ir solistė Aldona Stempužienė atliks progra- mą, spalio 24 d., sekmadie- nį, 3 val. p. p. Chicagoje, Marijos aukštesniosios mo- kyklos salėje, Margučio rengiamame koncerte. Visi kviečiami atsilankyti.

* LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBŲ FEDERACIJOS Chicago Klubas, kurio tikslas apjungti laisvojo pasaulio moterų veiklą ir kon- takte dirbant, pristatyti Lietu- vos laisvinimo reikalą, ruošia Derliaus Šventės Koncertą - ba- lių, kuris įvyks spalio 30 d. 7 v.v. Jaunimo Centre.

Svečiai, tautiškais motyvais ir rugių bei kviečių varpomis deko- ruotoje salėje, išklause aukšto ly- gio meninę programą, prie pa- puoštų ir rudens gėrybėmis pa- dengtų stalų, galės pasistiprinti ir orkestrui grojant pasilinksmin- ti.

Maloniai visi kviečiami ir lau- kiam.

M.P.

• Margučio Chicagoje rengiamo didžiojo koncerto bilietų dar galima gauti Margučio raštinėje, 6755 S. Western Avenue ir Margi- nių prekyboje, 2511 W. 69 Street.

BOSTON

* LIETUVIŲ INŽINIERIŲ SU- VAŽIAVIMAS įvyks Bostone spalio 9 ir 10 d., išrinko naują vado- vybę, kurią sudaro: J. Dačys, K. Kevenis, Br. Galinis, Z. Gavelis, dr. J. Gimbutas ir J. Rasys -- visi bostoniečiai.

Reviz. k-jon išrinkti: R. Bud- reika, A. Lapšys ir V. Biosevas (newyorkiečiai). Garbės Teismas: A. Jurskis,

Balfo pirm. kun. V. Martinkus (paskutinėje eilėje viduryje) tarp Vasario 16 Gimnazijos mokinių ir mo- kytojų.

A. L. T. Sąjungos Los Angeles skyrius ir DIRVOS skaitytojai

DIRVOS 50 METŲ
veiklos sukačiai paminėti rengia

JUBILIEJINI VAKARĄ

kuris įvyks spalio 30 d. 8 val. vak. Lietuvių Tau- tinių Namų salėje, 3356 Glendale Blvd. Los Ange- les 39, Calif.

Kviečiame visus Los Angeles lietuvius šiame jubi- liejiniame vakare dalyvauti.

Įėjimas ir vaišės: \$2.50, studentams \$1.00.

ALT S-gos Los Angeles skyr. valdyba
ir DIRVOS skaitytojai

J. Mikalauskas ir J. Stelmokas. Suvažiavimui pirmininkavo J. Dačys ir Br. Galinis, sekretoria- vo A. Treinys ir R. Veitas. Suvažiavime buvo išklauyta įdomi prof. A. Jurskio paskaita "Dvidešimtas amžius -- moksli- nės revoliucijos ar pažinimo plė- ros pakopa."

Kitą dieną vyko darbo posė- džiai; priimta eilė rezoliucijų, perskaityti gauti sveikinimai ir kt.

Suvažiavimui buvo paruošta mū- sy inžinierių spaudos darbų ir svarbesnių išradimų paroda. Pa- rodą surengė E. Manomaitis, dr. J. Gimbutas ir J. Mikalauskas. Tiek suvažiavimas, tiek paro- da parodė lietuvių inžinierių di- delę pažangą ir sugebėjimus ei- nant sparčiau šio meto technikos tobulėjimo keliu.

KULTŪROS KLUBO SUSIRINKIMAS

Spalio mėn. Kultūros klubi- bo susirinkime, kuris įvyks šį šeštadienį, spalio 23 d. Tarptautinio Instituto pa- talpose, 287 Commonwealth Ave., Bostone, 7:30 val. vak- kare, Stasys Liepas skaitys paskaitą tema: "Karių at- garsiai lietuvių liaudies dainose", pailiustruodamas Banaičio, Gaidelio, Gailevi- čiaus, Petrausko ir Strolis harmonizuotomis dainomis.

Meninė daly: Jeronimo Kačinsko trio — fleita, kler- netas ir violančėlė. Rašyt. Stasys Santvaras skaitys iš savo kūrybos. Po progra- mos kavutė ir pašnekėsiai. Visi kviečiami dalyvauti.

Be to, dailininkas Steven Jurkauskas - York išstatys keletą savo paveikslių.

WATERBURY

RUDENS BALIUS

Tradicinis Moterų Klubo rudens parengimas įvyks š. m. spalio 23 d., šeštadienį, Šv. Juozapo parapijos salėje, John St., Waterbury, Conn. Vakaro-baliaus pradžia 7:30 val. vak.

Laimėjimai, Radijonavo orkestras, moterų gamintų valgių bufetas ir kt.

Parengimo pelnas, kaip paprastai, atiduodamas lie-

tuvių kultūros ir labdaros reikalams.

Rengėjos kviečia visus atsilankyti. K.

LOS ANGELES

JAUNIMO LITERATŪROS PREMIJŲ ĮTEIKIMAS

Pirmą kartą Los Angeles lietuvių kultūriniam gyve- nime miesto rašytojams bus įteiktos laimėtos premi- jos. Kaip žinoma, Jaunimo Literatūros premiją pasi- dalino abu Santa Monicos miesto gyventojai — Juo- zas Švaistas, už pasakiškų nuotykių pyne "Šaunusis Penketukas", ir Andrius Norimas-Mironas, už istori- nę apysaką "Be Namų".

Lietuvių Veteranų Są- jungos "RAMOVĖ" Los Angeles skyriui besiru- šiant pagerbti šiuodu savo narius-laureatus, iš Kultū- ros Fondo atėjo praneši- mas, jog paskirtasis atsto- vas įteiks abiem laureatams premijas, nes kitur įteki- mas nebenumatomas.

Ši žinia sukėlė losangelie- čių tarpe susidomėjimo ir ramovėnai tikisi, kad jų ke- tintas surengti laureatų pa- gerbimas, pavadintas "RĄŠ TO IR GARSŲ VAKARAS" įgaus tikros literatūrinės šventės pobūdį, ypač, kad galima pelnų ramovėnai skiria taip pat kilniam tiks- lui — Nepriklausomybės kovų istorijos išleidimo lė- šų telkimui.

Bė oficialiosios premijų įteikimo dalies numatoma ir vokalinė dalis. Joje daly- vaus solistas tenoras Vin- cas Šaras ir muz. Onos Met- rikienės vadovaujamoji Los Angeles Moterų Sutartinė.

Šioji šventė — "Rašto ir Garsų Vakaras" įvyks lap- kričio 6 d., šeštadienį, 7 val. vakare. Lietuvių Tautinių Namų salėje, 3356 Glendale Blvd., Los Angeles, Cal.

(kl)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

• Vasario 16 Gimnazijo- je šią vasarą ir rudenį lan- kėsi daug svečių. Lietuvių suvažiavimo metu, rugpiū- čio 7 d. buvo PLB Valdybos sekretorė Milda Lenkaus- kienė, lydima dr. Lenkaus- ko, rugpiūčio 24-26 d.d. vi- zitavo Balfo pirmininkas kun. V. Martinkus ir reika- lų vedėjas kun. L. Jankus, rugsėjo 2-3 d. Vatikano Ypatingų Reikalų Kongre- gacijos vadovas J. E. arki- vyskupas A. Samore, lydi- mas PLB Italijos krašto valdybos pirmininko prel. V. Mincevičiaus, tuo pačiu metu buvo Nekalto Marijos Prasidėjimo seserų Kongre- gacijos generolė motina Al- fonsa, lydima seselės Mar- garitos, rugsėjo 7 d. — J. E. vysk. V. Brizgys, lydi- mas Lietuvių šv. Kazimie- ro Kolegijos rektoriaus prel. L. Tulabos, rugsėjo 15 d. — vėl Balfo pirmininkas kun. V. Martinkus, o ga- liausia, spalio 8-10 d.d. PLB valdybos pirmininkas J. J. Bachūnas su ponija.

Gimnazija specialias pro- gramas paruošė J. E. arkiv. A. Samore, kun. V. Martin- kui ir p. J. Bachunui.

PLB valdybos pirminin- ką pasveikinus, gimnazijos moksleiviai išpildė šokių, muzikos ir deklamacijų pro- gramą. Mokiniai Algis Va- liūnas ir Irena Kleivinskai- tė padeklamavo eilėraščių, M. Landas ir A. Starukas pagrojo akordeonu, šokėjai pašoko tautinius šokius ir atliko du baletinės plastikos dalykus: Tykiai, tykiai Ne- munėlis teka ir Vaidelių šokį. J. Bachunas, taręs nuoširdų žodį, parodė gar- sinį filmą apie tautinių šo- kių šventę Chicagoje.

LATVIŲ TEATRŲ SĄJUNGA IR HONORARAI AUTORAMS

Spalio 9 ir 10 dienomis Chica- goje susirinkę latvių teatralai įs- teigė sąjungą. Tos sąjungos tiks- luose numatyta: bendradarbiau- jant su Latvių Bendruomenės Kul- tūros Taryba, išlaikyti bent vieną keliaujantį režisierių, kuris pa- gelbėtų įvairiose kolonijose išstu- dijuoti tinkamus veikalus ir orga- nizuoti naujas teatro darbuotojų kuopas, Kviesti rašytojus paruoš- ti tinkamus vaidybai veikalus, at- sišvelgiant į teatralinių kuopelių specifines sąlygas ir sunkumus. Stengtis patirti tinkamų vertimų paruošimo sąlygas, atsižvelgiant į publikos reikalavimus. Rašytojų ir dramaturgų darbui paskatinti nutarta autoriams mokėti hono- rarą -- minimalų, bent 25 dol. iš premjeros, o po to 10 nuoš. nuo kiekvieno pastatymo. Beto, suvie- nodinamas į spektaklius įėjimo mokestis taip, kad tuo mokesčiu būtų palengvintas teatralų darbas ir kad pastatymai neneštų nuosto- lių.

Ta proga buvo sutarta dėl vi- sos eilės kitų bendram teatralų darbui reikalingų punktų, kartu deklaruojant išveivijos teatro gy- venimo pagrindinius reikalavi- mus.

NEW YORK

• L. T. S. Korp! Neo-Li- thuania New Yorke metinė šventė-balius įvyks Trave- lers Hotel, 94-00 Ditmars Blvd. (prie La Guardia Air- port) 1965 metų lapkričio mėn. 6 d., šeštadienį, 8 val. vakaro. Bilietai gaunami skambinant tel. MI 2-0656.

• Dr. G. Čekas, suaugu- sių ir vaikų nervų ligų spe- cialistas, ofiso adresas: 1310 W. 7th St., So. Plain- field, New Jersey, pakeitė savo telefono numerį į 756-6443. Priiminėja pa- cientes pagal susitarimą.

* DEVYNI LIETUVIAI SALE- ZIEČIAI šiais metais švenčia sa- vo 25-rių metų kunigijos ir tau- tiškos veiklos sukaktį.

New Yorko ir apylinkių sudė- tinis specialus komitetas, prel. J. Balkūno globojamas, ruošia lapkričio 7 d. (sekmadienį) Mas- peth, N.Y. 64-14 -- 56 Rd., V. J. Atsimaitymo bažnyčioje ir pa- rapijos salėje jubiliejinę iškil- mes.

Sukaktį švenčia šie tėvai sa- leziečiai: kun. Kazys Budavičius, kun. Stasys Petraitis, kun. Anta- nas Travavičius, kun. Petras Ur- baitis, kun. Juozas Zeliauskas, kun. Kazys Inkrata, kun. Antanas Naujokas, kun. Augustinas Sabas, ir kun. Juozas Kisieliulis.

Iš jų trys -- kun. Antanas Naujokas, kun. Augustinas Sabas ir kun. Petras M. Urbaitis dabar yra Jungtinėse Valstybėse ir la- p- kričio 7 d. 11 val. koncelebruos pa- dėkos Mišias.

12:30 val. -- bendros vaišės. Vaišių auka tik \$5.00.

Visas pelnas eis Saleziečių Gimnazijai ir Pašaukimų Fondui paremti.

A. SMETONOS MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merklio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trūkumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišpla- tintas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio for- mato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čeki ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.